

Czy małżeństwo kościelne zawsze jest małżeństwem w świetle polskiego prawa?

Z problemem zwróciła się osoba, która zawarła związek małżeński. Małżonek zmarł nie pozostawiając testamentu a druga osoba, pozostała przy życiu, nie wie, czy spadek jej się należy czy też nie.

Odpowiedź na to pytanie z pozoru jest prosta. Zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego pierwszą grupę, która dziedziczy po zmarłym, stanowią małżonek oraz dzieci.

Co to jednak małżeństwo i jak się je zawiera? Na to pytanie odpowiada Konstytucja RP oraz Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Artykuł 18 Konstytucji RP stanowi, że małżeństwo to związek kobiety i mężczyzny.

Druga z wymienionych ustaw zawiera jednak swoistą procedurę, która potwierdza zawarcie małżeństwa zgodnie z polskim prawem. Zgodnie z tymi przepisami, żeby zawrzeć ważne w Polsce małżeństwo należy co do zasady złożyć określone oświadczenia przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego.

Drugą możliwość zawiera art. 1 §2 krio, który stanowi, że *małżeństwo zostaje również zawarte, gdy mężczyzna i kobieta zawierający związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu kościoła albo innego związku wyznaniowego w obecności duchownego oświadczą wolę jednoczesnego zawarcia małżeństwa podlegającego prawu polskiemu i kierownik urzędu stanu cywilnego następnie sporządzi akt małżeństwa. Gdy zostaną spełnione powyższe przesłanki, małżeństwo uważa się za zawarte w chwili złożenia oświadczenia woli w obecności duchownego.*

Już ten przepis daje odpowiedź na pytanie czy małżeństwo kościelne jest zawsze małżeństwem w świetle polskiego prawa. W momencie zawierania związku małżeńskiego podlegającego prawu wewnętrznemu kościoła albo innego związku wyznaniowego, **można** w obecności duchownego oświadczyć wolę zawarcia związku małżeńskiego, które podlega prawu polskiemu.

Wyraźnie da się zauważyć, że w obecności duchownego można zawrzeć wyłącznie związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu kościoła lub innego związku wyznaniowego, bez wywoływania skutków w sferze prawa polskiego.

W momencie więc braku oświadczenia woli zawarcia małżeństwa podlegającego prawu polskiemu, w myśl polskiego porządku prawnego, **małżeństwo nie jest zawarte.**

Brak małżeństwa, które wywoływałoby skutki w sferze polskiego prawa, powoduje, że małżonek nie znajduje się w kręgu spadkobierców ustawowych po zmarłej osobie i poszukiwani powinni być dalsi spadkobiercy dziedziczący po zmarłym.